

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ І ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Поливода О.Ю., гр. 193-23мЗК-01

Кравченко А.Ю., група 193-23мЗК-01

Редько Р.В., група 193з-23м-ЗК-01

Науковий керівник- канд. наук держ. упр., доц. **Л.М. Макєєва**
Державний біотехнологічний університет

Нерівномірний характер соціально-економічного розвитку та факторів екологічної безпеки спрямовує соціум на компромісний пошук забезпечення якісного рівня життя, що знаходиться між економічним зростанням та раціональним використанням природного ресурсу території.

Рекреаційні ресурси являють собою сукупність природних та антропогенних об'єктів і явищ, які можуть бути використані для відпочинку, лікування і туризму. Природними вважаються узбережжя теплих морів; береги річок, озер і водосховищ, лісові і лугові масиви; передгір'я і гори; антропогенними - столичні та історичні центри; міста-курорти або курортні місцевості, релігійно-культурні комплекси, фортифікаційні та інші окремі споруди, розташовані за межами населених пунктів.

Аналізуючи правову базу розвитку земель рекреаційного призначення в Україні, варто зауважити, що вона розвивається достатньо суттєво. Була прийнята низка законодавчих актів, що регулюють відносини у сфері формування, збереження та раціонального використання земель рекреаційного призначення на засадах сталого розвитку України.

Відповідно до ст. 50 Земельного Кодексу до земель рекреаційного призначення відносяться землі, які використовують для туризму, організації відпочинку населення, проведення спортивно-масових заходів. Згідно з ч. 2 ст. 52 Земельного кодексу, ч. 2 ст. 63 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» на цих землях заборонено діяльність, що перешкоджає або може завадити використанню їх за призначенням, а також негативно може вплинути або впливає на природний стан цих земель.

Також, згідно Закону України «Про природно-заповідний фонд України», наголошено на можливості створення рекреаційного потенціалу завдяки формуванню так званих «зон регульованої рекреації», рекреаційних зон тощо. У Законі України «Про охорону культурної спадщини» в ст. 12 «Екскурсійне відвідування пам'яток» теж йдеться про особливості використання земель рекреаційного призначення.

Стосовно загального використання земель рекреаційного призначення, то воно провадиться громадянами безоплатно для задоволення потреб під час туризму, відпочинку, проведення культурно-

розважальних та спортивних заходів. До земель рекреаційного призначення, що використовуються у загальному порядку належать землі, зайняті скверами, парками, спортивними майданчиками, бульварами та іншими об'єктами рекреаційного призначення.

Україна має різноманітні рекреаційні ресурси, до яких відносяться географічні об'єкти, які використовуються або можуть бути використані для відпочинку, туризму, лікування, оздоровлення населення. Рекреаційні ресурси діляться на природні та соціально-економічні.

Природні рекреаційні ресурси - це природні умови, об'єкти, явища, які сприятливі для рекреації - відновлення духовних і фізичних сил, витрачених під час роботи, навчання, творчості.

Рекреаційні ресурси (природні національні парки, приміські смуги, історико-архітектурні, історико-культурні заповідники і т.д.) охороняються. У межах рекреаційних територій заборонена діяльність, яка призводить до негативних змін у навколишньому середовищі.

Земельний Кодекс України доповнено новою частиною щодо статусу рекреаційних земель, в якій встановлено, що:

1) землі рекреаційного призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності;

2) на землях рекреаційного призначення забороняється діяльність, що перешкоджає або може перешкоджати використанню їх за призначенням, а також негативно впливає або може вплинути на природний стан цих земель.

Більшість країн визначають напрямки свого розвитку, як забезпечення сталого економічного зростання, створення суспільства, заснованого на знаннях, інформації та інноваціях, включення країни в єдиний науковий і технологічний європейський і світовий простір. При цьому найважливішим у реалізації державної політики є визначення пріоритетів соціально-економічного розвитку та механізмів їх реалізації, під якими слід розуміти закони, бюджетне фінансування і потенціал територіальних утворень.

Україна належить до держав зі сприятливими погодними умовами для розвитку різних видів рекреації. Комфортні природні умови для відпочинку, туризму і кліматичного лікування існують не тільки в теплу пору року (влітку, на початку осені і в кінці весни).

Для сучасного етапу розвитку економічних відносин характерне зростання ролі рекреації у всіх сферах життєдіяльності суспільства, обумовлене підвищення значення відпочинку в процесі відтворення робочої сили. Рекреаційна сфера, як невід'ємна складова економічної системи, щорічно залучає значні розміри рекреаційних, трудових, матеріальних ресурсів і технологій.

Матеріальне виробництво і ринок послуг все більше і більше орієнтуються на ринок рекреаційних послуг. Перспективне і поетапне освоєння рекреаційного потенціалу регіонів України передбачає на період

до 2026 року освоїти 48% (3665,0 тис. га) від загальних потенційних ресурсів (7669,0 тис. га). При цьому передбачається резервування для рекреаційних цілей 4004,0 тис. га території.

Оцінки перспектив ефективного освоєння рекреаційних територій України показують, що пріоритетними напрямками розвитку цих територій в курортно-туристських та оздоровчих цілях є:

- будівництво нових установ, які відповідають світовим стандартам, для розвитку національної системи туризму та інтеграції її з міжнародними туристичними структурами;

- забезпечення умов відпочинку для соціально вразливих категорій населення (дітей, людей похилого віку, інвалідів) і особливо тих, які зазнали радіаційного опромінення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

- створення законодавчих передумов для розвитку нових форм екологічного, сільського і фермерського туризму, будівництва приватного рекреаційного житла та підприємств малого рекреаційного бізнесу.

Відповідно до ст. 52 Земельного кодексу України на землях рекреаційного призначення тепер допускається будівництво відповідно до чинної містобудівної документації об'єктів житлового та громадського призначення, що не порушують режим використання земель рекреаційного призначення.

Наразі гостро стоїть питання обмеження прав на використання земель рекреаційного призначення. Отже, у разі забруднення, псування, пошкодження, виснаження та інших чинників, які мають вплив на погіршення екологічного стану, що зумовлене непридатністю їх до використання за призначенням, у разі виникнення загрози життю та здоров'ю людей, які ними користуються, органи місцевого самоврядування і органи виконавчої влади можуть обмежити право на використання земель рекреаційного призначення в обсязі, передбаченому законом або договором.

Для забезпечення ефективного використання і охорони рекреаційних земель на прилеглих територіях у разі потреби повинні формуватися охоронні зони. Режим та розмір охоронних зон повинен визначатися згідно з цільовим призначенням земель, на яких такі зони створено.

На нашу думку, слід враховувати характер господарської діяльності на прилеглих земельних ділянках та результати оцінки їх впливу на навколишнє середовище. В таких охоронних зонах не варто допускати будівництво промислових та інших об'єктів, розвиток господарської діяльності, що може привести до вкрай негативного впливу на рекреаційні землі.

Отже, для організації рекреаційної діяльності та поліпшення умов відпочинку велике значення мають дослідження з найбільш повного та раціонального використання рекреаційних ресурсів.